

Osztályozás

408

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Péter Imre

Cím:

JEGYZETEK KIÁLLÍTÁSOKRÓL

Forr:

Neporaboldó

Idő

"1959"

Személy

Helyszám

(Köt. v. füz.) (Oldal)

(Idő)

(Hely)

1959. nov. 3.

Az újabb kiállításokon ismét olyan jelentős művészek munkásságát van alkalmunk mélyebben megismerni és megszeretni, akiknek munkáit sűrűbben láthattuk az utóbbi évtized nagyobb kiállításain, de az életműből kiszakított egyes darabok alapján nemigen következtethettünk alkotóik fejlődésének irányára s képességeik teljességére.

A Csók Galériában

Vén Emil

Munkácsy-díjas festő kiállítása két egymást követő periódust ölel át. A felszabadulást követő évek törekvéseit egy tucat kompozícióvázlat érzékelteti. Ezek a nagy dekoratív színfoltokkal és gazdag vonalritmikával felépített freskótervek (*Munkásbrigád, Hidépítők, Ifjúság*) mutatják, milyen mélyen foglalkoztatták a festőt az új társadalmi feladatok, amelyeket a szocializmus eszmévilága állított a kor művésze elé. Ezek a munkák azonban annak idején megrekedtek a műtermi kísérletezés embrionális állapotában. A konkrét feladatok hiánya volt nyilván oka annak is, hogy a helyes eszmei elgondolásokat nem hatotta át a valóság felépített vérkeringése. Ennek az időnek fáradozásai azonban mégsem voltak hiábavalók. A monumentális kísérletek tanulságai nyilván hozzájárultak ahhoz, hogy a művész a későbbiek során az intimebb műfajban gombolyította tovább művészetének mélyebb társadalmi fonalait. Nyilván így történt, hogy a volt Rudnay-tanítvány mind távolabb került volt mesterének drámai világától. Vén Emil piktúráját a világos színek derűs harmóniái éltetik, és sugározzák vissza lényének, világszemléletének alapvető vidámságát és optimizmusát. Változatos témakörének középpontjába az ember megjelenítésének problémáját állítja. Dekoratív szépségű asszonyai, játszó és tanuló gyermekei közvetlen hangjukkal a kompozíció tömör egyszerűségével és az előadás lendületes nagyonalúságával fogják meg a

szemlélőt. A festőt mély lelki rokonság fűzi Van Goghhoz, csendéletei és tájai mélyebb érzelmek és festői tartalmak hordozói. Sajátos kifejezőmódjának, stílusának kialakítása tulajdonképpen még nem befejezett, a képeire felrakott súlyos festékmasszák néha még kissé darabossá és nehézkessé teszik számára a kifejezést. Legsikerültebb munkái (*Ülő nő, Gondolkozó, Tavasz virágok, Vörös kerítés*) azonban már tisztán mutatják az önmagára talált festő piktúrájának egyre gazdagodó értékeit. Legújabb munkáiból már arra is következtethetünk, hogy a festő útja a későbbiek során visszakanyarodik a monumentális piktúrához, bízunk benne, hogy ezen a területen is még sok öröndetes meglepetést tartogat számunkra.

Az Ernst Múzeum termeiben

Miháltz Pálnak,

a szentendrei festőcsoport egyik kiváló tagjának festészete bilincseli le a látogatót. Ez a szerény és őszinte festő a húszas években igen alapos és elmélyült művészi stúdiumokat végzett, megismerkedett mind a klasszikus, mind a modern piktúra korszerű problémáival. Mindezekből céltudatos biztonsággal választotta ki azokat az elemeket, amelyek festői alkotásnak és sajátos érzésvilágának a legjobban megfeleltek. Művészi ambícióinak határát is ennek megfelelően szabta meg; soha nem tévedt olyan területre, amelyet a belső átélés erejével nem tudott birtokba venni. Az önmaga által megzabott korlátok között azonban hihetetlen bizottsággal tájékozódik, ennek is tulajdonítható, hogy a legutóbbi években kevés olyan kiállítás látunk, ahol a művész fejlődésének különböző korszakait ilyen értékbeli egység fogta volna össze. Miháltz munkássága voltaképpen egyetlen témakörnek végtelen gazdag variálásában merül ki: Szentendre és a környéke, a művésztelep kertje, a kis műterem meghitt világa, a kollégák szűk baráti köre. De ezekben az egyszerű témákban nemcsak a művész külső és belső élete, hanem egész kora is benne lüktet. Megrendítő például, miként válnak a szerény táji motívumok a háború alatt az emberi lélek belső viharainak, félelmének, gyászainak hordozóivá (*Nyugtalan táj, Zöld ház, Rabságban*). De éppen ilyen jóleső öröm látni, miként oldódnak fel a belső feszültségek a legutóbbi években a szorgalmas munkának, meghitt nyugalomnak, csöndes örömelemek finom és halk lírájában. (*Napsütés a szobában, Világító ég, Csendes délután* stb.)

Egyébként a művészi alakítás szabadsága Miháltznál mindig a belső szükségéből fakad, s mértékét és arányát, a természetet és az anyagát egyaránt jól ismerő mester józan és egészséges kontrollja szabja meg. Miháltz festészetét a humánus ereje emeli művészetünk legszebb értékei közé.

Péter Imre